

KOSMICKÉ ROZHLEDY

VĚSTNÍK ČESKÉ ASTRONOMICKÉ SPOLEČNOSTI

Číslo 1/2009
Ročník 47

www.astro.cz

Obsah

Zahájení Mez. roku astronomie 2009 v Praze	3
Udělení Kopalovy přednášky 2008	3
Vzpomínka na Prof. Emila Škrabala	4
Pobočka v Brně skončila	6
Zápis z jednání VV ČAS 17. 12. 2008	6
Zápis z jednání VV ČAS 23. 1. 2009	9
Zpráva o činnosti ČAS 2008	11
7. MHV jaro 2009	11
Messierovský maratón	12
KOSMOS-NEWS party 2009	12

V období březen a duben 2009 oslaví významná životní jubilea tyto členové ČAS:

50 let	Ing. Jiří Lev, Stará Boleslav Ing. Jaroslava Bartošová, Tlučná Ing. Pavel Rosa, Pardubice MVDr. Ivo Dupal, Žďár nad Sázavou
60 let	Mgr. Jerzy Speil, Walbrzych doc. RNDr. Martin Šolc, CSc., Praha
65 let	Bedřich Reichmann, Kaliště Ing. Jiří Veselý, Sloupnice
70 let	Ing. Václav Straka, Soběslav Ing. Jiří Titov, Praha Mgr. Bedřich Štěpánek, Most
75 let	Marie Smetanová, Praha
76 let	RNDr. Ing. Jaroslav Dykast, CSc., Most
77 let	Dr. Jaroslav Chloupek, Letovice Josef Hošek, Hrádek u Rokycan Karel Mokříš, Praha
79 let	PhDr. Jaroslav Kabátník, Č. Budějovice
80 let	Ing. Josef Šuráň, Praha
82 let	RNDr. Boris Valníček, DrSc., Ondřejov
87 let	Ing. Ludmila Weberová, Praha

ČAS přeje jubilantům vše nejlepší!

Na obálce: Předávání Kopalovy přednášky, zleva: Libor Lenža, Pavel Suchan, David Vokrouhlický, foto: Jiří Srba

KOSMICKÉ ROZHLEDY

Věstník České
astronomické společnosti

Ročník 47
Číslo 1/2009

Vydává
Česká astronomická
společnost
IČO 00444537

Redakční rada

Petr Sobotka
Eva Marková
Lenka Soumarová
Tomáš Bezouška
Lumír Honzík
Petr Komárek

Adresa redakce

Kosmické rozhledy
Sekretariát ČAS
Astronomický ústav AV ČR
Boční II / 1401
141 31 Praha 4

e-mail: kr@astro.cz

**Grafická úprava
a jazykové korektury**
redakce Astropisu

Tisk

Grafotechna, Praha 5

Distribuce
Adlex systém

ISSN 0231-8156

Zahájení Mezinárodního roku astronomie 2009 v Praze

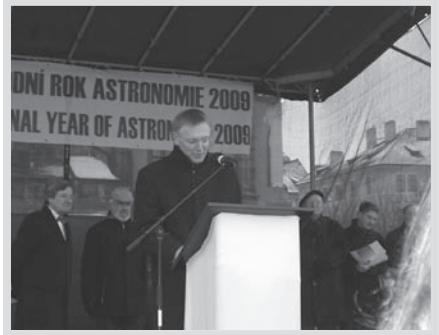
Petr Sobotka

České republice se dostalo cti slavnostního zahájení Mezinárodního roku astronomie v Evropské unii. To proběhlo za mrazivého počasí ve středu 7. ledna na Staroměstském náměstí v Praze. Po celý den tam byl volně přístupný astronomický stan s výstavou fotografií pořízených na Evropské jižní observatoři a soutěžemi pro děti. Astronomové byli připraveni i na pozorování Slunce dalekohledem, ale počasí jim bohužel nepřálo.

Samotné slavnostní zahájení začalo v 15 hodin a jeho zhruba tři čtvrtě hodiny dlouhý program byl zajímavý tím že Mezinárodní rok astronomie neodstartoval žádný člověk, ale stroj – staroměstský orloj. Úderem 15 hodi-

ny se spustilo všem dobře známé pohyblivé ústrojí orloje a přehlídka apoštolů zahájila odpolední program moderovaný prof. J. Paloušem. Po orloji zazněly fanfáry pozounového tria a pak následovaly proslovy významných hostů. Nejprve promluvil eurokomisař pro vědu a výzkum J. Potočnik, pak prezidentka Mezinárodní astronomické unie C. Cesarsky. Následovalo vystoupení náměstka ministra školství mládeže a tělovýchovy V. Růžičky a předsedy Akademie věd V. Pačese. J. Palouš pak přibližně ve tři čtvrtě na čtyři prohlásil Mezinárodní rok astronomie v EU za zahájený.

K zahájení Mezinárodního roku astronomie 2009 v celosvětovém měřítku pak došlo 15.–16. 1. 2009 budově UNESCO v Paříži. Podrobnou reportáž ze zahájení, fotografie a videa najdete na stránce www.astronomie2009.cz. Doporučujeme navštěvovat tuto stránku velmi často, protože je plná aktuálních informací o probíhajících soutěžích, výstavách a dalších akcích.

Janez Potočnik – eurokomisař pro vědu a výzkum a vzdělávání, foto Jiří Grygar

Udělení Kopalovy přednášky 2008

Jiří Srba, Pavel Suchan, Petr Sobotka

V rámci 40. konference o výzkumu proměnných hvězd, kterou pořádala Sekce proměnných hvězd a exoplanet na hvězdárně ve Valašském Meziříčí, se v neděli 16. listopadu 2008 odpoledne uskutečnilo slavností předání Kopalovy přednášky. To je ocenění, které zřídila Česká astronomická společnost nedávno v roce 2007 a nese jméno slavného českého astronoma Zdeňka Kopala. V roce 2008 ČAS udělila čestnou Kopalovu přednášku doc. RNDr. Davidu Vokrouhlickému, DrSc. z Astronomického ústavu Univerzity Karlovy za nedávné významné výsledky při výzkumu malých těles Sluneční soustavy, zejména pak při studiu dynamické historie rodnin planetek hlavního pásu.

Doc. David Vokrouhlický se již od svých vysokoškolských studií zabývá dvěma hlavními tématy. Pod vlivem svého školitele Prof. J. Bičáka publikoval řadu prací z relativistické nebeské mechaniky a jejích aplikací na přirozená i umělá tělesa sluneční soustavy v post-Newtonově aproximaci. V posledních letech pak získal sám i ve spolupráci s domácími i zahraničními odborníky zcela průkopnické výsledky při studiu dynamické evoluce drah a fyzikálních parametrů malých přirozených i umělých těles sluneční soustavy.

Z těchto prací mají v této chvíli největší ohlas studie o dopadu meteoritů na Zemi působením Jarkovského efektu a výpočty pozorovatelných efektů v okolí rotující černé díry. V současnosti budí snad ještě větší pozornost odborníků zejména jeho práce o fragmentaci rodin planetek v poslední století milionů let před současností. Doc. Vokrouhlický publikoval až dosud 163 původních vědeckých prací, z toho 6 prací v prestižním americkém vědeckém týdeníku Science a 4 práce v neméně prestižním britském týdeníku Nature, což je nesporně důkazem toho, že právě nyní dosahuje zcela mimořádných vědeckých výsledků. Jeho práce byly dosud citovány téměř 1100krát, jeho index H = 20 a průměr citací na jednu práci činí 6,7.

Po laureátské přednášce na téma dlouhodobých změn drah planet, následovala vzpomínka na Zdeňka Kopala, významného českého matematika a astronoma. Návštěvníci shlédli pásmo dobových zvukových materiálů. Rozhovory se Z. Kopalem z archivu Českého rozhlasu ze 60. let komentoval Petr Sobotka a videokázku ze semináře, kterého se v ČR Z. Kopal účastnil v roce 1993, doplnil informacemi Libor Lenža. Celé pásmo moderoval Pavel Suchan a pověděl mnoho zajímavého ze života Z. Kopala.

Vzpomínka na Prof. Ing. Emila Škrabala, Dr.Sc. h.c.

Miroslav Šulc

V pondělí 29. září 2008 jsme se v brněnském krematoriu rozloučili s panem Prof. Ing. Emilem Škrabalem, který skonal v Brně – Židenicích v úterý 23. září ve věku 102 let. Pan profesor se narodil 18. 7. 1906 v rodině řídicího učitele v Horním Újezdě poblíž Bystřice p. Hostýnem. Měl tři sourozence – bratra a sestry. Prvním astronomickým úkazem, který pozoroval, byla kometa P/Halley. V r. 1917 začal studovat na reálce v Holešově. V té době však již nebydlel doma, nýbrž u starých manželů ve Valašských Příkazech, druhý rok u školníka v budově školy. Po astronomické stránce byl veden členem ČAS prof. Sobotkou, který mu půjčoval dalekohled a Říši hvězd. K dalekohledu ve spolupráci se Sobotkou zhotovil paralaktickou montáž, kromě pozorování i demonstroval. 8. 5. 1924 spolu pozorovali přechod Merkuru přes sluneční kotouč. Při pozorování Měsíce našel chybu v mapě německého selenologa Fautha. U ředitele gymnázia zastával neoficiální funkci demonstrátora což bylo spojeno s poskytnutím práv, která bývala normálně udělována jen profesorům.

Na základě doporučení Dr. Macka (tehdejšího vydavatele Hvězdářské ročenky) odešel do Brna v r. 1925 studovat na Techniku, třebaže jeho hlavním zájmem byla fyzika a astronomie. Navštěvoval m. j. přednášky prof. Kladiva z geodézie a prof. Nachtikala z atomové fyziky. V té době rozšířil svůj zájem o meteorickou astronomii. Spolupracoval s F. Linkem, Z. Sekerou a I. Konečným. Jeho dalšími zájmy byla malba, hra na housle a klavír (hrál s klavíristou Konečným) a šerm šavlí. K astronomickému pozorování využíval dalekohledy techniky, na jejíž střeše také pozoroval meteory. Pro gnómonický atlas hvězdné oblohy vypočítal souřadnicovou síť a vyhotovil průsvitky; atlas byl později vydán tiskem (koncem 70. let se dočkal reedice pro nové ekvinokcium). Po ukončení studia na VŠ odešel do Lutína do firmy bratří Sigmundů vyrábějící čerpadla. Zde v r. 1931 onemocněl v důsledku epidemie tyfu. Absolvoval důstojnickou školu v Domažlicích, byl vyřazen v hodnosti podporučíka dělostřelectva. V předválečném období byl zapojen do zbrojní výroby, zabýval se konstrukcí chemických zbraní a prostředků protichemické ochrany, navrhl protichemickou pláštěnku.

V r. 1939 byl vyslán se spolupracovníky do Francie s úkolem založit pobočný závod firmy. Válečné události tuto akci narušily, E. Š. nicméně zůstal ve Francii do r. 1942. Jistou dobu řídil závod na

výrobu protichemických pláštěnek v Nevers, který sám zřídil a získal pro něj zaměstnankyně. Později pracoval jako konstruktér u firmy Hispano-Suiza. V Paříži se setkal s Danjonem a Antoniadem, byl na hvězdárně v Meudonu a na Pic du Midi (po útěku do neokupované části Francie) se setkal s Lyotem. V důsledku poráženeckých aktivit jednoho spolupracovníka byla skupina Ing. Škrabala odhalena gestapem a Ing. Škrabal se po nezdařeném pokusu o útěk vrátil na Moravu. Mezitím však musel projít několika výslechy u gestapa (poslední z nich trval 24 h). Získal zaměstnání v Baťových strojárnách ve Zlíně, kde jistou dobu fungovala pobočka ČAS. Této skupině věnoval mnoho knih a časopisů (ty se však ztratily). V továrně byl zvolen ředitelem, kterému bylo podřízeno 13 tis. zaměstnanců. Po Únoru dostal výpověď.

V r. 1948 přednášel na brněnské technice předmět organizace a plánování. Odešel odtud, když Techniku zabrala armáda. V r. 1949 dostal ze zlínských strojireň výpověď. Na novém pracovišti v Praze byl pověřen kontrolou továren na obráběcí stroje. Odtud odešel do Olomouce, kde byl pověřen založením továrny na obráběcí stroje (TOS Olomouc). Založil zde také Vyšší průmyslovou školu. Pro olomouckou hvězdárnu vyhotovil projekt kopule. Zabýval se přesným měřením zeměpisných souřadnic. Vypracoval projekt zasklené pozorovatelný pro 5 meteorářů, ten však nebyl realizován. V r. 1952 byl převelen do Šmeralových závodů s vedlejším úkolem založit Výzkumný ústav tvářecích strojů a technologie tváření. K tomu došlo 1. 1. 1953. Zde pracoval Ing. Škrabal do r. 1962. V té době zkonstruoval pro brněnské meteoráře rotující sektor s frekvencí 47/s a rotující klín. Později byl zaměstnán v Bratislavě, kde přednášel, a právě na základě tamního působení byl později jmenován doktorem věd h.c.

Koncem 50. let publikoval v ŘH články o pozorování družic. Částečně zpracoval Raušalova fotografická pozorování komety 1956 h Arend-Roland. Zúčastnil se Celostátní meteorické expedice na Hlaváčkách v r. 1959. Později pracoval na projektu 400mm dalekohledu brněnské hvězdárny, vyřešil konstrukci, umožňující rotaci dalekohledu kolem jeho optické osy. Dalekohled je na hvězdárně v provozu. V poválečném období se zabýval získáváním optiky pro potřebu hvězdáren a zachraňoval vojenskou optiku určenou ke zrušení. V r. 1955 začal přednášet předmět tváření v Bratislavě. V r. 1962 na tamější VŠ založil katedru tváření, kterou vedl do r. 1968. Pro nemožnost ubytování přešel na VUT v Brně, rovněž na katedru tváření.

Po celý život byl pracovně velmi vyčerpán, což bylo důvodem, proč jeho pozorovatelská aktivita byla individuální. Do pozdního věku se zúčastňoval akcí, pořádaných HaP MK a ČAS. Ve věku 90 let ještě soustavně pozoroval sluneční fotosféru. Jeho názor měl značnou váhu při vzniku Společnosti pro meziplanetární hmotu (ze sekce pro MPH u ČAS). V roce 1996 se pan profesor ještě zúčastnil vyhlídkového letu letadlem An-2, organizovaného brněnskou pobočkou ČAS. Počátkem roku 2002, již ovdovělý, odešel bydlet do Domova důchodců v Brně-Židenicích. Byl v té době ještě zcela vitální, jen měl již delší dobu potíže se sluchem. Jeho velikou zálibou bylo rýsování drah planetek a komet, zejména ho zajímaly trajektorie „křížičů“ dráhy Země, neboť tento typ planetek považoval za reálně nebezpečný pro Zemi. I ve vysokém věku přitom byly jeho kresby velmi kvalitní. Bohužel, několik let před smrtí ho postihla infekce, která si vynutila operaci; ta, ač se zdařila, ho upoutala k trvalému pobytu na lůžku. Svě 102. narozeniny přežil pan profesor o 2 měsíce. Stal se tak nejstarším členem ČAS i SMPH za celou jejich historii.

Po Prof. Škrabalovi je pojmenována planetka č. 36 888.

Poznámka: Text byl napsán s použitím vyprávění Prof. Škrabala, zaznamenaného Mgr. Šilhánem v r. 1996, starších článků a obsahu smutečního projevu při pohřbu.

V pátek 19. 12. 2008 po krátké, ale velmi vážné nemoci zemřela **Soňa Růklová**. Za svobodna nesla jméno Kadavá po svém otci, který byl prvním ředitelem Štefánikovy hvězdárny na Petříně. Tu v roce 1928 založila Česká astronomická společnost. V KR 2/2008 (str. 7) jste mohli Soňu Růklovou vidět na slavnostním setkání u urny Karla Anděla. S paní Soňou Růklovou tak odešla poslední pamětnice tohoto slavného astronoma.

Pobočka v Brně skončila

Miroslav Šulc

Na dubnovém zasedání rozhodl VV o zrušení brněnské pobočky České astronomické společnosti z důvodu zániku její aktivity. Pobočka ČAS v Brně vznikla (pokud se nemýlím) v 30. letech minulého století. Funkční byla ještě v polovině 50. let, kdy její činnost byla – stejně jako celé ČAS – utlumená. Obnovena byla – opět současně s celou ČAS – v r. 1959. Prvním předsedou byl zvolen Jaroslav Procházka, profesor na VUT v Brně. V průběhu doby se ve vedení vystříдалo více osob, m.j. Dr. K. Lang, Dr. M. Vetešník, Dr. T. B. Horák, Mgr. M. Šulc, naposledy pak Dr. P. Hájek. Poměrně úspěšná činnost pobočky byla od počátku 60. let zaměřena na pořádání seminářů a přednášek a exkurzí. Počet členů se pohyboval většinou kolem čísla 70, v 80.–90. letech dosáhl dokonce hodnoty cca 120. To se však již začaly objevovat problémy spočívající v nízké návštěvnosti akcí. Přes snahy výboru vyhovět zájmům členů (ankety) se v tomto směru situace stále zhoršovala. Příčinou byl m.j. vznik nových organizací věnujících se astronomii, se sídlem vedení v Brně a patrně také narůstající světelné znečištění od r. 1973. Koncem 90. let už hlavní aktivitou byla edice členského zpravodaje Časoprostor, produkovaného Ing. Šafářem. V r. 2000 došlo k roztržce mezi předsedou výboru a ostatními funkcionáři pro neshodu na metodě řízení pobočky, což vedlo k vystoupení předsedy z pobočky a zvolení jejího posledního předsedy, Dr. P. Hájka.

Od r. 2006 už nebyly placeny ani členské příspěvky, až po delším vyčkávání VV ČAS pobočku zrušil. Po celou dobu existence jednatelé pobočky pečlivě vedli její administrativu.. Následkem toho se od r. 1959 nashromáždilo kolem 25kg korespondence a zápisů ze schůzí. Tyto materiály byly v tomto století deponovány na brněnské hvězdárně. Na moji žádost její ředitel Mgr. J. Dušek, Ph.D. nařídil jejich vyskladnění, což se stalo péčí Dr. P. Hájka, a dne 1. 9. jsem je předal předsedkyní historické sekce ČAS paní Dr. A. Šolcové. Kompletnost předaných materiálů poskytuje možnost jejich odborného zpracování členy HS ČAS a eventuální edici dějin brněnské pobočky ČAS.

Zápis z jednání VV ČAS 17. 12. 2008

Jednání se uskutečnilo 17. prosince 2008 na Štefánikově hvězdárně v Praze. Tento zápis také obsahuje závěry na základě jednání mimořádného zasedání VV ČAS, které se konalo 7. prosince 2008 v Astronomickém ústavu AV ČR v Praze. Přítomni: Tomáš Bezouška, Lumír Honzík, Eva Marková, Lenka Soumarová, Pavel Suchan a Petr Sobotka (jako host).

- **Čerpání rozpočtu 2008, čerpání projektů, čerpání dotace 2008.** Peněžní deník zaúčtován k 7. 11. 2008, v závěru roku bude více plateb doúčtovávajících jednotlivé projekty. Došlo vyúčtování dotace od Jihočeské pobočky a SMPH.
- **Vyúčtování dotace 2008, Výroční zpráva za rok 2008.** Strukturovanou Výroční zprávu na webovém formuláři RVS zedituje 19. 12. Suchan a předá ji RVS, složky mohou své přístupové kódy

využít do 19. 12. 8:00, poté bude formulář uzamčen. VV odsouhlasil odměnu ve výši 1 500 Kč pro pana Bokra za vytvoření podformuláře pro ČAS.

- **Návrh rozpočtu na rok 2009.** VV podrobně projednal návrh rozpočtu na rok 2009. V této souvislosti bylo rozhodnuto zrušit ISSN Kosmických rozhledů, aby nebylo nutné platit dvojitý poštovní při zaslání jedné společné poštovní zásilky Astropisu + KR. Rozpočet bude upřesněn po sdělení výše dotace od RVS.

- **Keplerovo muzeum.** Suchan byl pověřen plnou mocí k zastupování ČAS ve věci Keplerova muzea. Do 31. 12. 2008 je třeba vyúčtovat 150 000 Kč schválených na Keplerovo muzeum Magistrátem hl. m. Prahy. Další čerpání (v roce 2009) bude možné až po dalším projednání na magistrátu, který by měl dotace na rok 2009 schvalovat v lednu 2009. Poptávkové řízení a výběr firem pro realizaci Keplerova muzea se musí řídit podmínkami magistrátu – zodpovídá Suchan. Suchan tato pravidla magistrátu neskenuje a pošle do konference VV.

- **Připomínka k tiskovým prohlášením ČAS.** VV projednal připomínku přednesenou T. Gráfem a J. Veselým 7. 12. a námitku Rady SHaP k uvádění konkrétních hvězdáren v tiskových prohlášeních ČAS k ukazům a určil pravidlo, že tisková prohlášení k ukazům nebudou obsahovat ani obecnou větu zvoucí na hvězdárny (to již na námitku SHaP platí dlouho), ani konkrétní instituce. Výjimku tvoří složky ČAS a AsÚ AV ČR jako spoluvydavatel tiskových prohlášení. Stejná podmínka platí pro publikování na www.astro.cz. Protože rozhodnutí VV předcházela široká diskuze, kde byla uváděna také řada důvodů, proč by jednotlivé hvězdárny měly mít možnost být v tiskových prohlášeních uváděny, bude tento bod projednán na Sněmu SHaP – zodpovídá Marková, Honzík.

- **Rezignace místopředsedy a tajemníka k 31. 12. 2008, předání agendy.** Místopředseda (volená funkce) a tajemník (jmenovaná funkce) Pavel Suchan ohlásil z důvodu časové vytíženosti v souvislosti s jeho funkcí místopředsedy Českého organizačního výboru Mezinárodního roku astronomie 2009 svoji rezignaci na tyto dvě funkce v ČAS k 31. 12. 2009. Do VV ČAS bude kooptován jeden člen jako náhrada za Pavla Suchana. Bylo diskutováno, kdo – osloví Marková. VV odsouhlasil odměnu tajemníkovi za rok 2008. VV souhlasil s návrhem tajemníka, aby výše odměny byla stanovena až na základě hospodářského výsledku a řádného předání agendy. Agenda bude předána za přítomnosti Revizní komise 8. 1. 2009. VV stanovil tajemníkovi ČAS měsíční odměnu ve výši 10 500 Kč (před zdaněním) s platností od 1. 1. 2009. Jedná se o navýšení o 1 500 Kč a dorovnání na průměrnou mzdu v učitelské sféře (pravidlo stanovené v roce 2004). Bude třeba dorešit způsob účtování této odměny, dosud bylo řešeno fakturací.

Sídlo ČAS zůstává (Královská obora 233, 170 21 Praha 7), sekretariát zůstává (Astronomický ústav AV ČR, v.v.i. Boční II/1401, 141 31 Praha 4), elektronická pošta se přesouvá na Petra Sobotku (sobotka@astro.cz), papírová pošta může docházet na sekretariát (Suchan bude přeposílat do Ondřejova) nebo přímo na adresu tajemníka: Bc. Petr Sobotka, tajemník ČAS, Astronomický ústav AV ČR, v.v.i. Fričova 298, 265 51 Ondřejov.

- **Stručný přehled agendy Výkonného výboru a sekretariátu České astronomické společnosti a určení odpovědnosti od 1. 1. 2009:**

→ *Kosmické rozhledy:* 5× ročně sestavení čísla + průběžná korespondence a ukládání článků do fronty, kontakt s Astropisem, zodpovědnost za tuto rozpočtovou položku (Sobotka).

→ *Dvoustrana ČAS v Astropise:* 4× ročně – harmonogram, koordinace příspěvateľů, korektury (Sobotka).

→ *Hospodářská agenda:* příprava rozpočtu, zpracování žádosti o dotaci, vyúčtování dotace, ko-

munikace se složkami a s vedoucími projektů, účast na revizi ČAS, zodpovědnost za účetnictví, řešení poskytnutých grantů (Honzík, Sobotka).

→ *Pokladna ČAS*: pokladník vydává a přijímá hotovost, proplácí došlé faktury a další platby internetovým bankovním převodem, předává popsané doklady k zaúčtování účetní, komunikuje s hospodářem (Sobotka).

→ *Došlá pošta*: papírová a elektronická, telefony (Sobotka).

→ *Komunikace se složkami (pobočkami, sekcemi a kolektivními členy)*: elektronická, papírová, informování v konferenci vedcas, konzultace, návštěvy výročních schůzí apod. (Sobotka).

→ *Ceny ČAS*: Littera Astronomica, Kvízova, Nušlova, Kopalova přednáška (správci cen + Sobotka).

→ *Příprava akcí*: pracovní setkání zástupců složek, velké setkání složek, Podzimní knižní veletrh, Den Země, Věda v ulicích ... (Sobotka), MHV (Suchan).

→ *Evropská noc vědců*: koordinace astronomického programu v ČR – příprava žádosti, komunikace s národním koordinátorem, distribuce materiálu místním organizátorům, vyúčtování, audit (Slezák V.)

→ *Členská evidence*: průběžné přijímání přihlášek a dosílání průkazů, 1x ročně příprava, tisk a rozeslání členských průkazů, součinnost s přebíráním pošty v sekretariátu (Sobotka, asistence Bezouška).

→ *Komunikační linka k VV a praktická pomoc a zázemí pro velké projekty*: www.astro.cz, Moje vánoční kometa ... (Sobotka), ČAM, Astronomická olympiáda (Suchan).

→ *Agenda VV*: příprava jednání, zápisy, nezařazené úkoly z nich vyplývající (Sobotka)

→ *Agenda ČAS*: ukládání v sekretariátu, agenda ČAS (Sobotka).

→ *Výroční zpráva ČAS* (Sobotka).

→ *Tiskový tajemník*: průměrně 12 tiskových prohlášení a 20 tiskových zpráv, vystoupení v médiích (Suchan).

→ *Kontakt s RVS*: (Sobotka), v současné době navíc zastoupení ve VV RVS za J. Grygara (Suchan, resp. Grygar).

→ *Komunikace s Evropskou astronomickou společností* (Sobotka).

→ *Keplerovo muzeum*: vznik a provoz (Suchan).

→ *Koordinace ČAS a IYA 2009*: harmonogram a zajišťování výstav, akce (Suchan).

● **Pracovní setkání zástupců složek** bude svoláno do Prahy, místo bude upřesněno, předběžně v Astronomickém ústavu AV ČR v Praze 4 – Spořilově. Budto 24. ledna nebo v pozdějším termínu, od 10 hodin. Bude pozván minulý tajemník. V pátek před setkáním složek bude od 17:30 zasedání VV. Dořeší Sobotka.

● **„Inzerát“ ve Hvězdářské ročence 2009**. VV na četná upozornění členů a dalších osob a institucí, kteří a které se cítí být dotčeni, projednal otištění sdělení Jaromíra Holubce v HR 2009, které napadá Českou astronomickou společnost. VV odešle vydavatelům ročenky (HaP Praha a AsÚ AV ČR) námitku. (Poznámka o aktuálním stavu ke dni vydání tohoto zápisu: AsÚ AV ČR se při jednání s předsedkyní ČAS a na svém webu www.asu.cas.cz od otištění distancoval.)

● **www.astro.cz**. VV projednal připomínku k uveřejnění článku J. Rady obsahujícího řadu chyb na www.astro.cz. VV na základě posudků odborníků žádá redakci [astro.cz](http://www.astro.cz) o jeho odstranění. VV proslovil uznání za dlouhodobou práci redakce [astro.cz](http://www.astro.cz)! Funkci kontaktu VV s redakcí převezme po P. Suchanovi P. Sobotka. Do redakce je třeba kooptovat dalšího člena.

• **Logo ČAS.** Suchan informoval VV o informativním jednání (spolu s předsedou Pražské pobočky ČAS O. Fialou) s grafickým ateliérem ohledně profesionálního návrhu loga a souvisejících grafických vyjádření jako příprava na možné využití grantu. Tato nabídka zatím nebude využita. Komise pro výběr loga v soutěži má zpoždění, pravděpodobně vyhlášení do konce roku 2008 – zodpovídá předseda komise Zahajský, za VV pomáhá Honzík.

Zapsal: Suchan

Zápis z jednání VV ČAS 23. 1. 2009

Jednání se konalo dne 23. ledna 2009 na Štefánikově hvězdárně v Praze. Přítomni: Tomáš Bezouška, Lumír Honzík, Eva Marková, Lenka Soumarová, Petr Komárek, Petr Sobotka, Pavel Suchan (jako odstupující tajemník) a na část jednání jako hosté Zbyšek Prágr, Věra Bartáková a Karel Mokrý.

Elektronická hlasování v období mezi zasedáními VV ČAS:

- 7. ledna 2009 – Kooptace Petra Komárka z hvězdárny barona Artura Krause v Pardubicích za člena VV ČAS.
- 14. ledna 2009 – Souhlas s žádostí Petra Kubaly s hostováním stránek www.exoplanety.cz. Půjde o stránky o exoplanetách, astrobiologii apod. Spuštěny budou při příležitosti IYA2009 a startu družice Kepler. Technické řešení hostování na astro.cz dořeší Karel Mokrý.
- 15. ledna 2009 – VV rozhodl, že se letos neuskuteční tzv. „malé“ setkání zástupců složek ČAS.
- 16. ledna 2009 – Souhlas s žádostí Jana Ebra s hostováním stránek skupiny zájemců o astronomii, kteří se schází každý týden na akci zvané MikroAstroČaj, neboli MAČ. Technické řešení hostování na astro.cz dořeší Mokrý.

Zasedání VV 23. ledna 2009:

- **Změny ve VV.** Petr Komárek byl poprvé přítomen na jednání VV. Proběhla diskuze nad jeho zapojením do práce VV. Hlavní úlohou Petra Komárka bude koordinace udělování cen ČAS. Za odstupujícího místopředsedu ČAS Pavla Suchana byla zvolena místopředsedkyní Lenka Soumarová.
- **Návrh rozpočtu na rok 2009.** VV podrobně projednal a schválil změny v rozpočtu na rok 2009. Celková výše příjmů bude přibližně 2 miliony korun (včetně dotace od hl. města Praha na vznik a provoz Keplerova muzea). Rozpočet je koncipován jako mírně přebytkový. Rozpočet bude upřesněn po sdělení výše dotace od RVS (předpokládá se v březnu). Z důvodu ušetření částky cca 12500 Kč na poštovním Kosmických rozhledů, bude členskému věstníku ČAS zrušena registrace u Ministerstva kultury (připraví Sobotka). Honzík vypracuje pro složky ČAS jednotnou účetní osnovu (návod jak správně hospodařit a vyúčtovávat dotaci RVS).
- **Vyúčtování dotace RVS.** Sobotka vyúčtoval dotaci RVS za rok 2008 a odevzdal potřebné dokumenty RVS v budově Akademie věd na Národní třídě. Účetní doklady zasláné složkami podepíše Honzík jako hospodář. Všechny doklady budou předány k revizi účetnictví ČAS, která má podle plánu proběhnout 18. února.
- **Setkání složek ČAS.** Setkání zástupců složek ČAS (tzv. „velké“) , které se stalo každoroční tradicí, se uskuteční také letos. Termín (pravděpodobně březen až duben) i lokalita (Jihlava nebo

Praha) budou upřesněny později a složky budou včas informovány. Vzhledem k tomu, že letos neproběhlo malé setkání složek, bude na tom velkém dán větší prostor pro diskuzi o směřování ČAS, problémům složek apod.

- **Astro.cz.** VV schválil personální složení a rozdělení práce redakce astro.cz na její vlastní návrh z počátku roku. Šéfredaktorem zůstává Petr Kubala, jeho zástupcem je nově Petr Horálek, správcem stránek zůstává Karel Mokřý a v redakční radě je jako tajemník ČAS také Petr Sobotka. VV děkuje redaktorům za dosavadní práci. Další spolupracovníci jsou vítáni. VV podpořil plánovanou schůzku redakce astro.cz na hvězdárně v Pardubicích.

Správce serveru Martin Kolařík by rád ve své funkci skončil. VV hledá nového správce serveru a žádá složky o spolupráci. (Se změnou správce by muselo dojít také k fyzickému přemístění serveru astro.cz, který je řadu let ve Zlíně. Dotazy technického rázu poskytne na požádání Mokřý). VV schválil žádost Vladimíra Kocoura o hostování stránek České skupiny pozorovatelů planet na astro.cz. Technické řešení hostování na astro.cz dořeší Mokřý. Mokřý ve spolupráci s redakcí připraví pravidla publikování na astro.cz. VV projednal žádost Aleny Šolcové o zajištění dostupnosti aktuální verze stránek Historické sekce prostřednictvím serveru astro.cz. VV podporuje rychlé vyřešení situace, technické provedení vyřeší po dohodě se Šolcovou Mokřý.

- **Předání agendy tajemníka.** 10. ledna proběhla první část předávání funkce tajemníka ČAS. Za účasti odstupujícího tajemníka Pavla Suchana, nastupujícího Petra Sobotky, členky VV Lenky Soumarové a členky ČAS Zuzany Fischerové došlo k předání elektronické agendy, proběhla fyzická inventura majetku ČAS a příprava vyúčtování dotace RVS.

Předání rozsáhlé agendy tajemníka probíhá průběžně, Petr Sobotka je v těsném kontaktu s Pavlem Suchanem. Na zasedání VV došlo k předání 2 razítek ČAS (jedním bude disponovat Marková, druhým Sobotka), pokladny ČAS (hotovost souhlasí s peněžním deníkem), kreditní karty k účtu ČAS, pokladní knihy, dokladů o bankovních platbách v roce 2009 a prázdných pokladních dokladů. Účetní doklady do čísla V 264 zůstávají do revize hospodaření ČAS u Suchana. Základní dokumenty ČAS zůstávají v sekretariátu ČAS. Marková změnila oprávnění k internet bankingu, aby byl přístupný novému tajemníkovi.

- **Sekce pro mládež.** Zbytek Prágr a Věra Bartáková přednesli na VV svou představu o oživení sekce, zejména vytvoření nových webových stránek a pořádání astronomického tábora pro děti. Proběhla diskuze nad činností sekce v minulosti a zejména do budoucna. VV vzal na vědomí dlouhodobou nefunkčnost Sekce pro mládež a uvítal iniciativu Prágra a Bartákové o její oživení. VV doporučil kontaktovat staré vedení sekce pro zachování kontinuity. VV pověřil řízením sekce Z. Prágra a V. Bartákovou a rozhodl o deponování částky 5000 Kč z rozpočtu ČAS na rozjezd nových aktivit sekce.

- **„Inzerát“ ve Hvězdářské ročence 2009.** ČAS obdržela vyjádření vydavatelů Hvězdářské ročenky (HaP Praha a AsÚ AV ČR) k otištění „inzerátu“ J. Holubce, ve kterém je ČAS napadána. Astronomický ústav AV ČR se od vydání inzerátu jednoznačně distancoval (viz www.asu.cas.cz). HaP Praha (zastoupená Janem Šifnerem) ve svém dopise uvedla, že za inzerát nenese odpovědnost, a že inzerát neodporuje dobrým mravům. VV se závěry dopisu HaP nesusouhlasí. VV předá dopis od HaP druhému spoluvydavateli AsÚ AV ČR k vyjádření.

- **Ceny ČAS.** V sekretariátu ČAS už je poslední plaketa pro Nušlovu cenu. Podle původní matrice bude třeba nechat odlít nové plakety. VV odsouhlasil převod deponované částky na Kvízovu cenu (cca 7000 Kč) ze samostatného účtu na účet ČAS. V roce 2009 bude dočerpána částka poskytnu-

tá Společností Astropis na finanční dotaci ceny Litera Astronomica (5000 Kč ročně), od roku 2010 tedy není krytí. Vstoupit do jednání se Společností Astropis, zda nechce v podpoře pokračovat (Bezouška).

• **Logo ČAS.** VV přijal závěry komise, která vyhodnotila veřejnou soutěž o nové logo ČAS. První místo nebylo uděleno, na druhém místě se umístily dva návrhy. Autoři obdrží za druhé místo odměnu 1 000 Kč. VV pověřil komisi dořešením vzniklé situace kolem loga.

Zapsal: Sobotka

Zpráva o činnosti ČAS 2008

Petr Sobotka

Na stránkách ČAS <http://www.astro.cz/čas/dokumenty/vyrocnizpravy/> si můžete přečíst podrobnou zprávu o činnosti ČAS za rok 2008. Musím říct, že mě zpráva velmi překvapila. Začal jsem ji psát, hodiny mýjely a já pořád nacházel další a další informace o tom, co všechno se loni dělo. Jako zdroj mi posloužil server astro.cz (děkuji všem, kteří tam vkládají info o svých akcích apod.), Kosmické rozhledy (děkuji Pavlu Suchanovi, že je loni vedl vlastně jako náš kroniku a nic důležitého nevynechal) a tiskové zprávy ČAS (opět dílo většinou Pavla Suchana).

Když jsem do výroční zprávy ČAS přidal ještě zprávy všech složek ČAS (neposlaly jen 3), dosáhl celkový počet stran zprávy rekordních 62! Jen rozsáhlé zprávy o činnosti Sekce proměnných hvězd a exoplanet a Společnosti pro meziplanetární hmotu zabírají více než třetinu zprávy ČAS – obě tyto sekce za sebou mají velmi úspěšný rok.

Výroční zpráva ČAS není žádným uměle natahovaným dokumentem, je plná informací a musím říct, že při jejím sestavování jsem měl báječný pocit. Uvědomil jsem si víc než kdy jindy, jak je ČAS a její složky aktivní, co všechno děláme pro veřejnost, pro členy, jaké zajímavé akce pořádáme a jaká důležitá pozorování zejména sekce provádějí. Pokud si najdete čas, určitě si zprávu přečtete nebo ji aspoň rychle projděte, dodá Vám sílu pokračovat v práci i letos.

Děkuji všem členům, kteří v loňském roce přispěli k aktivitám CAS, klobouk dolů!

Pozvánky

7. MHV jaro 2009

Sraz přátel noční oblohy s astrotechnikou (24.– 26. dubna 2009)

Česká astronomická společnost si dovoluje Vás pozvat na tradiční setkání „Mezní hvězdná velikost“ Názvem akce chceme dát najevo, že bychom se opět rádi setkali „Mezi hvězdami“; a to jak ve skutečném tak i v přeneseném slova smyslu. Setkání uživatelů astronomických dalekohledů s nočním pozorováním a denním přispáním se bude konat tradičně v Zubří (š: 49°34'44", d: 16°07'30", h: cca 730m) u Nového Města na Moravě. Zveme všechny milovníky astronomie, zkušené pozorovatele, astrofotografy i začátečníky. Pro účast nejsou stanoveny žádné podmínky, dalekohled o průměru od 10mm do 10 000mm je ale vítán. Přivezte si prostě s sebou to, čím se chcete dívat na oblohu, čím se chcete pochlubit nebo s čím potřebujete poradit. Účast přátel či rodinných příslušníků je možná, budou-li uvedeni v přihlášce.

Ubytování je zajištěno v dobře vybaveném Rekreačním středisku BVV Zubří. Z nabízených služeb si můžete vybrat v následujících relacích dospělý s polopenzí 470Kč/noc dospělý s plnou penzí 550Kč/noc dítě do 15 let s polopenzí 435Kč/noc dítě do 15 let s plnou penzí 500Kč/noc

Děti do 3 let bez nároku na lůžko a stravu zdarma. Ubytování je ve dvou až třílůžkových pokojích a ve čtyř až pětilůžkových chatkách. Vlastní sociální zařízení (umyvadlo, sprchový kout, WC), cena včetně lůžkovin. Dopravu si zajišťuje každý sám, od hromadné dopravy můžeme pomoci s dopravou lidí i dalekohledů. Akce není připravována jako zisková. Část nákladů spojených s přípravou a organizací je zahrnuta v ceně organizačního poplatku, která činí pro členy České astronomické společnosti 100 Kč, pro nečleny ČAS 200 Kč. Tento organizační poplatek je jednorázový (nikoliv za každou noc) a nevztahuje se na rodinné příslušníky. Více na <http://www.astro.cz/akce/mhv/2009/>, kde také najdete přihlašovací formulář.

Těšíme se, že se setkáme na sedmém srazu MHV – setkání astronomů amatérů i profesionálů s dalekohledy pod oblohou! Veškeré dotazy zodpovíme na adrese mhv@astro.cz či na telefonu 267 103 040, příp. 737 322 815 (Pavel Suchan).

Messierovský maratón

Západočeská pobočka ve spolupráci s H+P Plzeň a Hvězdárnou v Rokycanech pořádá v noci 28./29. března 2009 další ročník Messierovského maratónu. Další informace jsou k dispozici na www.astro.zcu.cz.

KOSMOS-NEWS party 2009

Milan Halousek, předseda AS ČAS, ředitel KNP (<http://halmil.blog.cz>)

KOSMOS-NEWS, o.s., ve spolupráci s Astronautickou sekcí ČAS zvou zájemce o pilotovanou kosmonautiku, historii kosmonautiky a nové trendy v dobývání kosmu k účasti na již devátém ročníku KOSMOS-NEWS party 2009. Největší středoevropské mezinárodní setkání zájemců o kosmonautiku se uskuteční v termínu 1.–3. 5. 2009 v Lázních Bohdaneč nedaleko Pardubic. Pro účastníky je připravena desítka přednášek předních českých odborníků na kosmonautiku a bohatý doprovodný program po celé tři dny. A možná opět přijede i kosmonaut... Bližší informace na webových stránkách <http://knp.kosmo.cz> nebo na e-mailu milan@halousek.eu. Počet účastníků KNP je omezen, účast možná pouze po předchozím přihlášení! Ubytování i stravování zajištěno v místě konání KNP.